

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Miroslav Krleža, *Gospoda Glembajevi*

Polazno pitanje

Zašto se Leone Glembay u roditeljskom domu osjeća strancem?

Polazni tekst

LEONE: Da, ja sam doputovao da budem na tom jubileju. I ja sam konačno vidio tebe, mi smo se vidjeli! Ja sam jutros prisustvovao sjednici banke, a sutra sve je to više manje gala predstava! Ja mislim da je najbolje da otputujem. Ja sam jedanaest godina odsutan, i vidiš, ja se više ne osjećam ovdje, kako da kažem: kod kuće. *Der Mensch ist ein Gewohnheitstier!*¹ A to ćeš dopustiti i sam: u ovakvoj jednoj intimnoj slavi, u svojoj roditeljskoj kući osjećati se strancem, neke vrsti prolaznikom, to baš nije najprijatniji osjećaj!

GLEMBAY: To ovisi od toga, kako tko osjeća! Ja mislim, da su ti tvoji osjećaji svakako potpuno neosnovani. Sve je to *überspannt*².

LEONE *ustane nervozno kao da je uboden. On je nervozno reagirao na tu riječ*: U čitavom tvom rječniku ti nisi našao druge riječi nego upravo: *überspannt*? To ste mi govorili od moje pete godine! Uostalom! *On se svladao. Trijezno i mirno s nešto maliciozno ironičnim prizvukom*: Molim te, izvini, ali dopusti mi da te zapitam: kom sretnom slučaju imam da zahvalim ovaj tvoj kasni posjet?

GLEMBAY *ustao je pogođen. U njemu kuha. On raste iz depresije u violenciju. Gleda dugo svoga sina i klima glavom*: Da, upravo tako arogantan bio si spram mene već u svojoj devetoj godini. To je ta tvoja venecijanska krv! *Škripi zubima, puši i prođe sobom gore dolje. Zaustavi se tvrdo i odlučno*: Dakle molim te, da ne gubimo vrijeme! Ja sam bio na terasi, kad si ti razgovarao s doktorom Silberbrandtom i ja sam čuo svaku tvoju riječ. *Stanka. Otac i sin dugo se gledaju okom u oko. Leone iza stanke podigne obje ruke u ramenima, a zatim ih bespomoćno spusti. (...)*

GLEMBAY: Tako? A šta bi ti uradio s čovjekom, koji bi pred dva svjedoka izjavio, da tvoja vlastita žena spava čitavu noć sa svojim ljubavnikom?

LEONE: Ne znam!

GLEMBAY: A tako? Ti ne znaš?

LEONE: Naravno, da ne znam! Ja prije svega nemam žene, a drugo, ja nemam šezdeset i devet godina! Ja dakle ne znam, što bih ja uradio na tvome mjestu!

GLEMBAY: Pa dobro, molim te, uzmimo da je tako! Dobro! Ti ne znaš! Dobro! Molim te! Dobro! *Prođe sobom i onda stane*. Možeš li ti razgovarati sa mnom samo dvije minute kao prijatelj?

LEONE: Ne! *Na jedno pitanje koje je u jednoj nijansi toplo zazvučalo, to je bilo suviše kratko i suviše oštro. Osjetivši da je ta riječ bila prejaka, nastoji iza neugodne šutnje, da je razvodni komentarom*: Naime ja, ja naime mislim, ljudi ili su prijatelji ili nisu! A na dvije minute ne može se biti prijateljem. I moguće se nas dvojica niti ne poznamo: u ovih jedanaest godina mi nismo gotovo nijedanput razgovarali, mislim naime od onog jutra, kada su mamu našli mrtvu! I vidiš, ja ne bih htio biti neiskren: od mamine smrti ja nisam nijedanput osjetio potrebe da govorim s tobom prijateljski! Da! Lagao bih, da ti kažem, da mogu s tobom da govorim prijateljski, pa bilo to samo dvije minute! Vidiš: ja sam zapakovao, ja putujem! Ja smatram, da je moj dolazak u ovaj glembajevski dom bio neke vrste posljednja sentimentalna zabluda. Ti si me pozvao pismeno, jubilej, obiteljski obziri i sve ovo što već spada k ovakvoj slavi, ali to sve jače je od mojih nerva! Ja sam, kako ti veliš: *überspannt*! Mene smatraju „paranoidom“! Jednom „paranoidu“ ne treba ništa uzeti za zlo! Ali molim te da

¹ Der Mensch ist ein Gewohnheitstier! (njem.) – Čovjek je životinja koja robuje svojim navikama!

² überspannt (njem.) – prenapeto

Hrvatski jezik

Školski esej

svakako uvažiš, da sve ono, što sam rekao Silberbrandtu, nije bilo rečeno na tvoju adresu! Na moju časnu riječ, ja nisam imao ni pojma, da ti slušaš na terasi!

Smjernice

- U uvodu:
  - kratko predstavite autora i djelo
  - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
  - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
  - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
  - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisljeno povezani.
- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.